

**KIKAO CHA KAMATI YA USHAURI YA MKOA
TAREHE 13 OKTOBA, 2017**

**TAARIFA YA UTEKELEZAJI
WA SHUGHULI ZA ELIMU**

UTANGULIZI

Taarifa hii inaeleza;

- Idadi ya Taasisi za Elimu zilizopo Mkoani,
- Takwimu za wanafunzi ikama ya walimu na hali ya miundombinu katika shule hizo.
- Maendeleo ya kitaaluma kwa miaka ya 2015 na 2016.
- Viwango vya ufaulu katika mitihani mbalimbali.
- Jitihada zilizopo za kupandisha viwango vya ufaulu.

Utangulizi

Pia taarifa imebainisha;

- Mapokezi ya fedha toka serikalini kwa ajili ya ujenzi na ukarabati wa majengo mbalimbali ya shule.
- Mwisho tumeonesha changamoto zinazoikabili sekta ya Elimu pamoja na mikakati ya kukabiliana nazo

IDADI YA TAASISI ZA ELIMU MKOANI

- Mkoa una shule za msingi **651**. Shule **636** ni za serikali na **15** ni za sekta binafsi na mashirika mbalimbali.
- Shule za sekondari zipo **179** zikiwemo **127** za serikali na **52** za sekta binafsi/mashirika.
- Tuna vyuo vya Ualimu **4**, vyuo vitatu vya maendeleo ya jamii, VETA **1** na Taasisi **5** za Elimu ya juu.

TAKWIMU ZA WANAFUNZI SHULE ZA MSINGI

- Hadi mwezi Septemba, 2017 Mkoa ulikuwa na jumla ya wanafunzi **508,846**.
 - Wavulana **446,018**.
 - Wasichana **62,828**
- (Rejea jewali 2.14 uk.67 kwenye kabrasha linaloonesha taarifa hizo kama ifuatavyo).

NA.	HALMASHAURI	IDADI YA WANAFUNZI I - VII	IDADI YA WANAFUNZI ELIMU YA AWALI	JUMLA
1	KASULU DC	65,975	8,729	74,704
2	KIBONDO	63,419	12,381	75,800
3	KIGOMA DC	61,193	7,635	68,828
4	KIGOMA MC	41,069	5,261	46,330
5	BUHIGWE	54,149	8489	62,638
6	KAKONKO	34,206	4009	38,215
7	UVINZA	76,532	10477	87,009
8	KASULU MJI	49,475	5847	55,322
JUMLA		446,018	62828	508,846

IKAMA YA WALIMU SHULE ZA MSINGI

- Hadi mwezi Septemba 2017 Mkoa ulikuwa na jumla ya walimu **6896**.
- Mahitaji yote ya walimu shule za msingi ni **12,721**.
- Hivyo, Mkoa una upungufu wa walimu **5,825**.
- Walimu waliopo wanafanya uwiano wa wanafunzi kwa walimu kuwa **1:73** ukilinganisha na uwiano wa Taifa wa **1:40** .
- (Ikama ya walimu kwa kila Halmashauri imeoneshwa jedwali 2.1B uk.67 – 68.)

2.1B: Takwimu za wanafunzi na walimu Septemba, 2017

NA	H/MASHAURI	MAHITAJI YA WALIMU	WALIMU WALIOPO	UPUNGUFU	UWIANO WA MWALIMU KWA WANAFUNZI
1	KASULU DC	1868	673	1195	1:111
2	KIBONDO	1895	862	1033	1:88
3	KIGOMA DC	1721	1176	545	1:59
4	KIGOMA MC	1158	886	272	1:52
5	BUHIGWE	1566	768	798	1:82
6	KAKONKO	955	461	494	1:83
6	UVINZA	2175	1176	999	1:74
8	KASULU MJI	1383	894	489	1:62
JUMLA		12,721	6896	5825	1:73

HALI YA MIUNDOMBINU SHULE ZA MSINGI

- Majedwali 3.1A na 3.1B (uk.68) yanaonesha hali ya miundombinu katika shule za msingi ikiwemo vyumba vya madarasa, nyumba za walimu na matundu ya vyoo.
- Miundombinu hiyo inaonesha mapungufu makubwa yanayohitaji nguvu za pamoja za kukabiliana nayo.

3.1A: Miundombinu shule za msingi hadi Septemba, 2017

NA	H/SHAURI	VYUMBA VYA MADARASA			NYUMBA ZA WALIMU		
		MAHITAJI	VILIVYOPO	UPUNGUFU	MAHITAJI	ZILIZOPO	UPUNGUFU
1	KASULU DC	1868	552	1316	1868	155	1713
2	KIBONDO	1895	560	1335	1895	272	1623
3	KIGOMA DC	1721	643	1078	1721	187	1534
4	KIGOMA (M)	1158	365	793	1158	272	886
5	BUHIGWE	1566	582	984	1566	179	1387
6	KAKONKO	955	491	464	955	226	729
7	UVINZA	2175	730	1445	2175	231	1944
8	KASULU MJI	1383	454	929	1383	106	1277
JUMLA		12721	4377	8344	12721	1628	11093

3.1B: Miundombinu shule za msingi hadi Septemba, 2017

NA	HALMASHAURI	MATUNDU YA VYOO			
		WAVULANA		WASICHANA	
		MAHITAJI	VILIVYOPO	MAHITAJI	VILIVYOPO
1	KASULU DC	1340	354	1620	383
2	KIBONDO	1281	377	1570	400
3	KIGOMA DC	1058	387	1224	445
4	KIGOMA (M)	818	192	1005	182
5	BUHIGWE	1160	308	1378	88
6	KAKONKO	763	240	954	307
7	UVINZA	1914	387	1914	400
8	KASULU MJI	1095	262	1393	278
JUMLA		9429	2507	11058	2483

MAENDELEO YA TAALUMA SHULE ZA MSINGI

- Utoaji wa Taaluma katika shule za msingi umeimarika kwa miaka ya 2015 na 2016.
- Mwaka 2015, Mkoa ulikuwa na ufaulu wa asilimia 54.04 katika mtihani wa kuhitimu Elimu ya Msingi.
- Mwaka 2016 ufaulu ulifikia asilimia **70.79.**

Maendeleo ya Taaluma shule za msingi.....

- Ufaulu huo ulituwezesha kushika nafasi ya 11 Kitaifa.
- Pamoja na ongezeko la ufaulu huo, imebainika kwamba wanafunzi wengi hufaulu kwa kiwango cha “C”.
- Wanaopata alama “A” na “B” ni wachache sana.

Maendeleo ya Taaluma shule za msingi.....

- Ufaulu kwa kiwango cha “C” huwafanya wanafunzi wasiwe na maarifa ya kutosha ya kukabiliana na masomo nya sekondari.
- Mkoa umetoa maelekezo kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa kuhakikisha kwamba walimu wanasimamiwa kikamilifu katika ufundishaji wa wanafunzi Darasani (Rejea uk.69 & 70).

TAKWIMU ZA WANAFUNZI SHULE ZA SEKONDARI

- Mkoa una jumla ya wanafunzi **48,348** katika shule za sekondari za serikali.
- Shule binafsi/mashirika zina jumla ya wanafunzi **13,650**.
- Wanafunzi wa shule za serikali wanafundishwa na walimu **2,444**.

Takwimu za wanafunzi shule za sekondari

- Kati ya walimu hao **480** ni wa masomo ya sayansi na Hisabati na **1964** masomo ya sanaa.
- Kwa ujumla, Mkoa una upungufu wa walimu **711** wa sayansi na Hisabati na ziada ya walimu 381 wa masomo ya sanaa. (Jedwali 5.1A,5.1B uk.70).

5.1A: Ikama ya walimu shule za sekondari Septemba,2017

NA	HALMASHAURI	WALIMU WA MASOMO YA SAYANSI			
		MAHITAJI	WALIOPO	UPUNGUFU	ZIADA
1	KASULU DC	164	61	103	-
2	KIBONDO	152	59	93	-
3	KIGOMA DC	119	55	64	-
4	KIGOMA (M)	193	74	119	-
5	BUHIGWE	91	57	34	-
6	KAKONKO	65	37	28	-
7	UVINZA	288	60	228	-
8	KASULU MJI	114	72	42	-
JUMLA		1186	475	711	-

5.1B: Ikama ya walimu shule za sekondari Septemba, 2017

NA	HALMASHAURI	WALIMU WA MASOMO YA SANAA			
		MAHITAJI	WALIOPO	UPUNGUFU	ZIADA
1	KASULU DC	240	215	25	-
2	KIBONDO	255	259	-	24
3	KIGOMA DC	268	264	4	-
4	KIGOMA (M)	274	458	-	187
5	BUHIGWE	194	240	-	53
6	KAKONKO	74	134	-	60
7	UVINZA	291	155	136	-
8	KASULU MJI	182	239	-	57
JUMLA		1778	1964	165	381

MIUNDOMBINU SHULE ZA SEKONDARI

- Majedwali 5.2A, 5.2B, 5.2C na 5.2D (uk.7) yanaonesha hali ya miundombinu ilivyo katika shule.
- Miundombinu hiyo ni vyumba vya madarasa, Nyumba za walimu, Matundu ya vyoo, maabara za sayansi, mabwalo na Maktaba.

Miundombinu shule za sekondari.....

- Mapungufu yaliyopo ni vyumba vya madarasa **130**, Nyumba za walimu **1,683** matundu ya vyoo kwa walimu **143**, wanafunzi (wavulana) **317** na wasichana **200**.
- Maabara zinazokosekana ni **335**, mabwalo **114** na Maktaba **115**.
- Upungufu huu pia unahitaji jitihada za pamoja katika kukabiliana nao.

5.2A: Hali ya miundombinu shule za sekondari

NA	H/SHAURI	VYUMBA VYA MADARASA			NYUMBA ZA WALIMU		
		MAHITAJI	VILIVYOPO	UPUNGUFU	MAHITAJI	ZILIZOPO	UPUNGUFU
1	KASULU DC	199	176	23	259	62	197
2	KIBONDO	197	149	48	437	126	311
3	KIGOMA DC	191	200	9	287	55	232
4	KIGOMA (M)	221	234	13	202	38	164
5	BUHIGWE	174	170	4	279	83	196
6	KAKONKO	112	109	3	164	45	119
7	UVINZA	205	168	37	258	58	200
8	KASULU MJI	136	99	37	301	37	264
	JUMLA	1435	1305	130	2187	504	1683

5.2B: Hali ya miundombinu shule za sekondari

NA	H/SHAURI	MATUNDU YA VYOO								
		WAV			WAS			WALIMU		
		MAHIT AJI	YALIYOP O	UPUNG UFU	MAHIT AJI	YALIYOP O	UPUNG UFU	MAHITA JI	VILIVYO PO	UPUNG UFU
1	KASULU DC	114	91	23	85	85	0	32	14	18
2	KIBONDO	160	98	62	195	115	80	68	29	39
3	KIGOMA DC	150	129	21	111	103	8	41	41	0
4	KIGOMA (M)	210	141	69	175	120	55	57	27	30
5	BUHIGWE	141	108	33	105	106	-	44	34	10
6	KAKONKO	80	66	14	74	62	12	22	26	-
7	UVINZA	164	109	55	138	117	21	64	34	30
8	KASULU MJI	123	83	40	111	87	24	40	24	16
	JUMLA	1142	825	317	894	795	200	368	229	143

5.2C: Hali ya miundombinu shule za sekondari

NA	HALMASHAURI	MAABARA		
		MAHITAJI	VILIVYOPO	UPUNGUFU
1	KASULU DC	48	3	45
2	KIBONDO	51	19	32
3	KIGOMA DC	57	5	52
4	KIGOMA (M)	57	9	48
5	BUHIGWE	57	4	53
6	KAKONKO	33	9	24
7	UVINZA	54	3	51
8	KASULU MJI	33	3	30
	JUMLA	390	55	335

5.2D: Hali ya miundombinu shule za sekondari

NA	H/SHAURI	BWALO			MAKTABA		
		MAHITAJI	VILIVYOPO	UPUNGUFU	MAHITAJI	VILIVYOPO	UPUNGUFU
1	KASULU DC	16	1	15	16	1	15
2	KIBONDO	17	1	16	17	3	14
3	KIGOMA DC	19	1	18	19	-	19
4	KIGOMA (M)	19	1	18	19	3	16
5	BUHIGWE	18	1	17	18	-	18
6	KAKONKO	11	1	10	11	-	11
7	UVINZA	16	1	15	16	4	12
8	KASULU MJI	11	6	5	11	1	10
	JUMLA	127	13	114	127	13	115

MAENDELEO YA TAALUMA KATIKA ELIMU YA SEKONDARI

- Mkoa umefanya vizuri katika Mitihani ya Taifa ya Kidato cha Pili, Kidato cha Nne na Kidato cha sita kwa miaka ya 2016 na 2017.
- Mwaka 2016 Mtihani wa Kidato cha Pili ufaulu ulikuwa **95%** na kushika nafasi ya kwanza Kitaifa.
- Mtihani wa Kidato cha Nne, 2016 ufaulu ulikuwa **84.03%**, nafasi ya 4 Kitaifa.

Maendeleo ya taaluma katika sekondari.....

- Vile vile mtihani wa Kidato cha Sita mwaka 2016 na 2017 Mkoa ulipata **99.03%** na **99.01 %** na kushika nafasi ya kwanza Kitaifa miaka miwili mfululizo.
- Ufaulu huu unachangiwa na juhudi kubwa za walimu, utoaji chakula shuleni pamoja na kujitambua kwa wanafunzi wenyewe.

UKARABATI/UJENZI WA MIUNDOMBINU YA SHULE

- Mkoa umepokea fedha kutoka serikalini zinazotumwa katika akaunti za shule kwa ajili ya ukarabati na ujenzi wa miundombinu mbalimbali (Rejea uk.73 & 74).
- Fedha hizo zimetumika vizuri chini ya maelekezo ya serikali ya kutumia mfumo wa matumizi ya moja kwa moja ya taasisi husika **“Force Account”** mfumo huu umeongeza ufanisi na kuleta tija kubwa kwa fedha kidogo kufanya kazi kubwa.

Ukarabati/Ujenzi

- Aidha, tumepata msaada mkubwa wa nguvu kazi kutoka jeshi la kujenga Taifa kambi za Mtabila na Bulombora ambao wamejenga majengo ya shule ya Mkoa ya **“Kigoma Grand High School”**.
- Shule hiyo iko katika hali nzuri na itaanza kutumika kuanzia mwaka 2018.

Shughuli za ujenzi zikiendelea katika shule ya Kigoma Grand High School

Jengo likiwa katika hatua za ukamilishaji (finishing)

Majengo yaliyokamilika katika shule ya Kigoma Grand High School

Maafisa wakifanya ukaguzi wa ujenzi wa shule ya Kigoma Grand High School

CHANGAMOTO ZINAZOIKABILI SEKTA YA ELIMU

- Sekta nya Elimu inakabiliwa na changamoto kadhaa ikiwemo uhaba wa miundombinu, upungufu wa walimu wa sayansi, vifaa vya sayansi na zana za kufundishia na kujifunzia.
- Tunaziomba Mamlaka za Serikali za Mitaa kukaa na wadau wake ili kusaidia kuondoa changamoto hizo kwa kuunga mkono jitihada za Serikali Kuu.

Chamgamoto.....

- Aidha, Mkoa una madai mbalimbali ya walimu kiasi cha **Tshs.1,674,310,865.12.**
- Madai hayo yamehakikiwa na kuwasilishwa serikalini kwa ajili ya malipo.
- Vile vile, tunakabiliwa na madai ya wazabuni wanaotoa huduma katika shule za sekondari za bweni **Tshs.919,063,459.71/=** na **Tshs.171,850,650/=** za shule maalum ya msingi Kabanga (Kasulu).

Chamgamoto.....

- Madai haya pia yamehakikiwa na kuwasilishwa serikalini.
- Tunachangamoto ya upungufu wa madawati ya shule za misingi yapatayo 18,499. (Tazama Uk. 75 wa kitabu cha taarifa)

Hali ya madawati shule za msingi hadi Septemba, 2017

NA	H/SHAURI	MAHITAJI	YALIYOPO	PUNGUFU	MAELEZO
1	BUHIGWE	18,689	15,677	3,012	Kila Kijiji kukarabati madawati yanayoharibika katika shule yake.
2	KASULU TC	18,441	13,601	4,840	–
3	KASULU DC	20,916	22,591	0	Kuna ziada 1675
4	KIBONDO DC	21,140	17,623	3,517	Kila Vijiji kutengeneza kulingana na mahitaji ya shule na bajeti 17/18 (OS) Tshs.30,M madawati 400.
5	UVINZA	25,511	23,319	2,192	–
6	KIGOMA	20,398	16,996	3,402	–
7	KIGOMA (M)	15,428	15,428	0	–
8	KAKONKO	11,840	10,304	1,536	–
JUMA		152,363	135,539	18,499	